Prima instanță: Judecătoria Chişinău (sediul Centru), judecător Vladislav Holban

Dosarul nr. 2ac-90/24
(2-21154004-02-2ac-02022024)

D E C I Z I E

11 martie 2025 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele completului Ruxanda Pulbere
Judecători Ala Malîi și Roman Pascari

Grefier Daniela Cucerenco

Examinând în ședința de judecată publică cererea de apel declarată de reprezentantul „HTL GROUP" S.R.L., avocatul Macovei Gheorghe,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de „RANIS-COM" S.A. împotriva „HTL GROUP" S.R.L. cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 19 iunie 2023, prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de „RANIS-COM" S.A. împotriva „HTL GROUP" S.R.L. cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

1. „RANIS-COM" S.A. a înaintat în instanță o cerere de chemare în judecată împotriva „HTL GROUP" S.R.L. cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată.
2. În motivare acțiunii reclamantul a indicat că la 17 iunie 2021, în calitate de transportator, a încheiat cu „HTL GROUP" S.R.L., în calitate de expeditor, contratul de transport al mărfurilor, conform căruia urma să transporte din s. Găvănoasa, mun. Cahul, Republica Moldova către *****, or. ***** (port vamal) marfa ultimului în cantitate de 3,3 tone (5 palete) de vin şi divin, într-un termen conform normativelor, pe traseul ales la discreția transportatorului.
3. Conform lit. i) din Contract, prețul serviciului de transport constituie suma de 1500 euro, iar potrivit lit.b) și e) din Contract transportatorul urma să încarce marfa şi să pornească spre punctul de descărcare pe traseul ales la discreţia acestuia, care conform standardelor internaţionale aplicabile între profesioniști trebuia să fie cel mai scurt traseu ca distanță.
4. Astfel, „RANIS-COM" S.A. a ales traseul Moldova – *****– *****– *****- *****, cu distanța totală de aproximativ de 2100 km.

5. A indicat că, în timpul executării contractului, la indicația expeditorului „HTL GROUP” S.R.L., traseul de livrare a mărfii a fost schimbat, pe motiv că odată ajuns la destinația indicată în Turcia, portul Tuşuc - Girne, nici expeditorul şi nici cumpărătorul mărfii nu au dorit să achite costurile de vămuire a mărfii, în special taxa de tranzit al mărfii spre *****. Respectiv, transportarea mărfii spre ***** nu a fost posibilă din motive imputabile doar expeditorului şi cumpărătorului.
6. Urmare acestui fapt, transportatorul urma deja să transmită marfa prin Grecia, la portul vamal *****, spre portul *****, *****. La 19 august 2021, şoferul ***** a predat mijlocul de transport împreună cu marfa pentru a fi transportare cu vaporul din *****, *****spre or. *****, *****, fapt confirmat prin ştampila aplicată de către autorităţile *****.
7. Respectiv, în baza CMR seria CR 0407721 şi a ștampilelor aplicate, rezultă că la 19 august 2021 autocamionul, împreună cu marfa expediată, a ajuns la destinația stabilită în contractul-comandă de transport din 17 iunie 2021, iar expeditorul, de comun acord cu cumpărătorul LTD „INFORM T.M.” trebuia să finalizeze procedura de vămuire a mărfurilor în *****, cu descărcarea încărcăturii şi eliberarea autocamionului Transportatorului. Totuşi, nici expeditorul „HTL GROUP” S.R.L. şi nici cumpărătorul LTD „INFORM T.M.” aşa şi nu au dus pînă la capăt procedurile vamale, chiar dacă finalizarea acestora ţinea exclusiv de voința acestora, astfel că începând cu 19 august 2021 autocamionul se află în terminalul vamal din or. *****, *****, staționând contra cost de 26 euro/per fiecare zi (costuri suplimentare) şi nu poate fi recuperat de către Transportator.
8. În legătură cu transportarea mărfii şi schimbarea traseului la indicația expeditorului „HTL GROUP” S.R.L., în calitate de transportator, a suportat cheltuieli adiționale de transport în sumă de 2160 euro, dintre care „HTL GROUP” S.R.L. a achitat parțial suma de 840 euro în 2 tranșe prin transfer bancar pe contul șoferului, rămânând o diferență de 1320 euro.
9. Totodată, expeditorul nu a achitat costul serviciului de transport în mărime de 1500 euro.
10. Ca urmare a situației create, la 22 august 2021 „RANIS-COM” S.A. a emis factura fiscală seria AAJ 0054624 pentru suma de 2820 euro (echivalentul a 58509,64 lei la cursul BNM), compusă din suma de 1500 euro (31122,15 lei) cu titlu de plata servicii pentru transport şi suma de 1320 euro (27387,49 lei) cu titlu de costuri adiţionale.
11. De asemenea a indicat că, urmare a reținerii ilegale în portul *****, *****a mijlocului de transport ce-i aparţine, „RANIS-COM” S.A. este în imposibilitate de a-l recupera, ceea ce cauzează întreprinderii pierderi zilnice şi prejudicii materiale.
12. În temeiul pct.5.8 din Contract, ca urmare a întârzierii Expeditorului de a ridica marfa transportată la destinaţia stabilită, „RANIS-COM” S.A. a considerat că poate pretinde penalitate contractuală ce constituie 50 dolari/zi. Respectiv, la ziua adresării în instanţa de judecată, penalitatea contractuală constituie deja suma de aproximativ 2000 dolari SUA pentru privarea de mijlocul de transport timp de 40 zile lucrătoare, începând cu 23 august 2021 şi pînă la 15 octombrie 2021.
13. Având intenţia de a soluționa amiabil litigiul, la 22 septembrie 2021, acţionînd prin intermediul avocatului Chiriac Nicolae, a formulat somaţia de plată benevolă a serviciilor de transport şi cheltuielilor adiţionale, concomitent prezentând şi exemplarul facturii fiscale seria AAJ0054624 din 22 septembrie 2021. Somaţia a fost înmânată pîrâtului „HTL GROUP” S.R.L. prin intermediul executorului Judecătoresc Miron Iacob

la 28 septembrie 2021. După primirea somației, pîrâta avea la dispoziţie 5 zile calendaristice pentru a oferi un răspuns sau pentru a executa benevol cerinţele transportatorului, însă nu a expediat un răspuns, la fel cum nu a efectuat plata pentru serviciile prestate.

14. În temeiul celor expuse, „RANIS-COM" S.A. a solicitat încasarea din contul „HTL GROUP" S.R.L. a sumei de 58 509,64 lei, cu titlu de datorie contractuală, sumei de 2050 dolari SUA cu titlu de penalitate contractuală şi toate cheltuielile de judecată suportate în proces.
15. La 12 iulie 2022, „RANIS-COM" S.A. și-a majorat cuantumul pretenției privind încasarea datoriei din acțiune, solicitând încasarea din contul „HTL GROUP" S.R.L. a sumei de 71 911,80 lei cu titlu de datorie contractuală. În motivarea cererii a indicat că pentru recuperarea autocamionului și a remorcii, la 6 aprilie 2022, a suportat cheltuieli cu titlu de taxă de depozitare în mărime de 560 euro, pentru feribot în mărime de 3812 lire turcești, echivalentul a 4193,20 lei la cursul BNM, iar pentru escorta mijlocului de transport prin convoi al poliției turcești până la graniță cu *****și pentru serviciul de urmărire spațială prin GPS a autocamionului de către autoritățile turcești, a fost nevoit să achite 900 euro și, respectiv, 407,80 euro. Despre suportarea acestor cheltuieli a informat expeditorul.
16. Ulterior, „RANIS-COM" S.A. și-a majorat cuantumul pretenției privind încasarea penalității din acțiune, solicitând încasarea din contul „HTL GROUP" S.R.L. a penalității pentru privarea de mijlocul de transport timp de 156 zile lucrătoare, începând cu 23 august 2021 şi pînă la 5 aprilie 2022, în mărime de 7800,00 dolari SUA.

Poziția instanței de fond:

17. Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 19 iunie 2023 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de „RANIS-COM" S.A. împotriva „HTL GROUP" S.R.L. cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată, s-a încasat de la „HTL GROUP" S.R.L. în beneficiul „RANIS-COM" S.A. datoria în baza contractului de transport nr. TE01/58/21 din 17 iunie 2021 în mărime de 660(şase sute şaizeci) euro, penalitate în mărime de 7 800 (şapte mii opt sute) dolari SUA şi cheltuieli de judecată pentru asistenţă juridică în mărime de 10 000,00 lei, taxa de stat în mărime de 4 563,92 lei, pentru traducere în mărime de 1 440,00 lei, pentru acte de executare 3 600,00 lei, în total chealtuieli de judecată în mărime de 19 603,92 lei (nouăsprezece mii şase sute trei lei şi 92 bani). În rest cererea de chemare în judecată s-a respins ca neîntemeiată.
18. Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut preţul contractual în mărime de 1500 euro dintre care a fost achitată suma de 840 euro.
19. Cît privește pretenția privind încasarea preţului contractului pînă la concurența sumei solicitate în mărime de 71 911,80 lei, formată din cheltuielile suplimentare de transport suportate pe parcursul executării contractului, instanţa a reținut prevederile contractuale, conform cărora traseul urma să fie decis exclusiv de transportator, iar faptul că un traseu eronat a generat costuri suplimentare nu poate fi pus în sarcina expeditorului, ultimul nefiind răspunzător pentru acest fapt, prevederile art. 1446 cod civil nefiind aplicabile în speţă.
20. Referitor la pretenția privind încasarea penalității, a reținut că transportatorul a transmis la dispoziția cumpărătorului bunurile transportate împreună cu automobilul la 19 august

2021, iar automobilul a fost returnat la 5 aprilie 2022, respectiv pentru perioada 23 august 2021 - 4 aprilie 2022, ceea ce constituie 156 zile lucrătoare, sunt aplicabile prevederile pct.5.8 din Contract şi cerința reclamantului privind încasarea penalităţii în mărime de 7800 dolari USA este întemeiată.

21. În partea ce ține de încasarea cheltuielilor de judecată a reținut factura fiscală seria II0266035 din 20 septembrie 2021 ce confirmă achitarea către C.A. „Nicolae Chiriac" plata pentru servii juridice în mărime de 10000 lei, considerând acest cuantum ca fiind real. Totodată, a încasat taxa de stat proporțional părţii admise în mărime de 4563,92 lei, cheltuieli pentru traducere în mărime de 1440,00 lei, cheltuieli pentru acte de executare 3600,00 lei în total cheltuieli de judecată în mărime de 19603,92 lei (nouăsprezece mii şase sute trei lei şi 92 bani).

Solicitarea apelantului:

22. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, reprezentantul „HTL GROUP" S.R.L., avocatul Macovei Gheorghe a declarat apel, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond în partea admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată și adoptarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată înaintată de „RANIS-COM" S.A. cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată să fie respinsă integral.

Argumentele părților:

23. În motivarea apelului, reprezentantul „HTL GROUP" S.R.L., avocatul Macovei Gheorghe a indicat că circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, pe care prima instanță le-a considerat constatate nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente, precum și că instanța a aplicat eronat normele de drept material.
24. Astfel, a criticat concluziile instanței cu privire la temeinicia încasării penalității, subliniind că „RANIS-COM" S.A. a încălcat prevederile contractuale, nu a depus diligența pentru executarea obligațiilor asumate, comportându-se contrar bunei-credințe, abuziv încearcă să se îmbogățească nejustificat.
25. Din înscrisurile prezentate nu rezultă că staționarea vehiculului a avut loc din cauza „HTL GROUP" S.R.L. Mai mult, penalitatea este vădit disproporționată.
26. Totodată, s-a referit la prevederile art. 947 alin.(5) Cod civil, considerând că neexecutarea obligației este justificată prin comportamentul „RANIS-COM" S.A.
27. Prin referința la cererea de apel, reprezentantul „RANIS-COM" S.A. a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii primei instanțe, indicând că acesta nu se încadrează în temeiurile de declarare a apelului, motivarea lui poartă un caracter declarativ și abstract.
28. La fel, a indicat că apelantul eronat a indicat că marfa a fost livrată cu întârziere de peste o lună calendaristică, or, conform contractului nu a fost stabilit un termen exact pentru livrarea mărfii.
29. De asemenea, a subliniat că, deși „HTL GROUP" S.R.L. critică cuantumul penalității ca unul disproporționat, nu a obiectat nici într-un fel acest cuantum, accentuând numai lipsa vinei pentru întârziere.

30. În ședința judiciară în instanța de apel reprezentantul apelantului „HTL GROUP” S.R.L., avocatul Prisaraci Augustina a susținut cererea de apel din motivele de fapt și de drept invocate și a solicitat admiterea acestuia în sensul formulat.
31. În ședința judiciară în instanța de apel, reprezentantul intimatului „RANIS-COM” S.A., avocatul Chiriac Nicolae a solicitat respingerea apelului ca neîntemeiat.

Aprecierea instanței de apel:

32. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră apelul declarat drept neîntemeiat și care urmează a fi respins, din următoarele motive.
33. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă *”instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces”.*
34. Potrivit art. 385 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă ”*instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe”.*
35. Totodată, Colegiul civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. ***** nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).
36. Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.
37. În conformitate cu prevederile art.118 alin. (1) Cod de procedură civilă ”*fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale*”, iar conform art. 130 Cod de procedură civilă ”*instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei*”.

38. Colegiul civil reține că, potrivit conținutului apelului declarat, criticile formulate vizează exclusiv dispoziția hotărârii primei instanțe referitoare la încasarea penalității în sumă de 7800 dolari SUA. În consecință, examinarea cauzei se va limita la acest aspect al hotărârii.
39. Așadar, probatoriul administrat în speță atestă că la 17 iunie 2021 „RANIS-COM" S.A., în calitate de transportator, a încheiat cu „HTL GROUP" S.R.L., în calitate de expeditor, contractul de transport nr. TE01/58/21, conform căruia s-a obligat să transporte marfă în cantitate de 3,3 tone (5 palete) de vin şi divin în *****, or. ***** (port vamal), iar ultima – să achite prețul de 1500,00 euro.
40. La pct. 2.3 din Contract, expeditorul s-a obligat că asigure încărcarea și descărcarea în 48 ore de ore, 48 ore pentru înregistrarea documentelor pentru transportare, procedura vamală, iar la pct. 58 din Contract – în cazul nerespectării termenelor prevăzute la pct. 2.3, să achite o amendă de 50 USD / zi, sărbătorile şi weekendurile fiind excluse.
41. Potrivit suportului probatoriu, „RANIS-COM" S.A. a livrat marfă în cantitate de 3,3 tone (5 palete) de vin şi divin în *****, or. ***** (port vamal) la 19 august 2021, iar la 5 aprilie 2022 „RANIS-COM" S.A. a achitat Five Continents Logistics Co LTD taxa pentru depozitare camionetă plus remorcă în mărime de 560,00 euro și la 6 aprilie 2022 a primit automobilul.
42. În același timp, din suportul probatoriu rezultă că la 19 august 2021, la numărul de telefon indicat în Contract drept date de contact ale Expeditorului „HTL GROUP" S.R.L., a fost reexpediat un mesaj din care se desprinde că oferta de la portul Thessaloniki până la portul Limassol este de 2650 euro, sumă în care nu sunt incluse formalitățile vamale în portul Limassol, depozitarea în port, asigurarea maritimă și TVA. Ca răspuns, de la același număr de telefon, a fost recepționat următorul mesaj: *"aceasta este plata pentru feribot împreună cu încărcătura, inclusiv mașina. Pe dumneavoastră această sumă nu ar trebui să vă intereseze. Trebuie să existe o sumă separată pentru mașină".* Subsecvent, a urmat transmiterea unui nou mesaj către același număr, în care se specifica să se calrifice, că mesajul i-a fost trimis lui.
43. La 26 august 2021 la numărul de telefon indicat în Contract drept date de contact ale Expeditorului „HTL GROUP" S.R.L., a fost expediat un mesaj din care din care rezultă că au apărut careva probleme legate de devamarea mărfii, iar la 28 august 2021 – un alt mesaj, în care se menționa:*"de două luni mă ocup de acest transport, (...) când ajung în Moldova dau în judecată, nu-mi dau mașina, clarifică situația".*
44. În continuare, din suportul probatoriu rezultă un schimb de mesaje succesive care, în esență, atestă următoarele: plata de către „HTL GROUP" S.R.L. a sumei de aproximativ 3100 euro urma să pună capăt problemelor apărute; a fost adresată o întrebare din partea „HTL GROUP" S.R.L. referitoare la persoana care trebuie să achite costul feribotului; s-a solicitat expedierea facturii integrale, din conținutul căreia să rezulte că șoferul sau transportatorul este cel obligat la plată, iar în lipsa unei astfel de facturi, să fie eliberată una pentru a putea efectua plata feribotului direct, fără a transfera banii transportatorului.
45. Totodată, din același schimb de mesaje se observă comunicarea la 30 august 2021 către „HTL GROUP" S.R.L. a numărului și sumei facturii și, ulterior, întrebarea dacă factura a fost achitată și dacă mai este necesar să se aștepte ori, dimpotrivă, să fie procurat biletul de retur, la care a primit răspuns că va fi telefonat în 15 minute.

46. Între timp, la 22 septembrie 2021 „RANIS-COM” S.A. a expediat în adresa „HTL GROUP” S.R.L. o somație, din care urmează că autocamionul se afla în terminalul vamal din or. *****, *****, staționând contra 26 euro/per zi, din motiv că expeditorul nu a dus până la capăt procedurile vamale. „HTL GROUP” S.R.L. a primit somația prin intermediul executorului judecătoresc la 28 septembrie 2021.
47. Pe de altă parte, din suportul probatoriu urmează o somație datată cu 1 septembrie 2021, din care urmează că „HTL GROUP” S.R.L. a informat „RANIS-COM” S.A. că camioneta plus remorca staționează în port din cauza neachitării de către transportator a serviciilor de feribot în mărime de 3153,00 euro.
48. În contextul pretenției cu privire la încasarea penalității, Colegiul civil reține că potrivit art. 947 alin.(1)-(5) Cod civil *” clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate). Prin clauză penală se poate garanta numai o creanţă valabilă. Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligaţiei garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate, inclusiv sub forma unei dobînzi de întîrziere. Părţile pot conveni asupra unei penalităţi mai mari decît prejudiciul. Debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea obligaţiei este justificată”.*
49. Potrivit art. 953 alin.(1) Cod civil *”în cazuri excepţionale, luîndu-se în considerare toate împrejurările, instanţa de judecată poate dispune, la cererea debitorului, reducerea penalităţii disproporţionat de mari. La reducerea penalităţii, trebuie să se ţină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci şi de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului”.*
50. Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate prin prisma argumentelor invocate în apel și, raportându-le la suportul probatoriu, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru constată că soluția fondului este justă, fiind bazată pe interpretarea și aplicarea corectă a dispozițiilor legale, precum și pe cercetarea obiectivă a suportului probatoriu, situație ce impune menținerea actului judecătoresc contestat.
51. Colegiul civil reține că clauza penală este o convenție accesorie inserată într-un contract principal, prin care părțile stabilesc anticipat o sancțiune pecuniară pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligației. Scopul ei este de a determina debitorul să-și execute obligația la timp, știind că neexecutarea atrage o plată suplimentară convenită și de a stabili dinainte cuantumul prejudiciului, evitând nevoia de a proba întinderea lui ulterior.
52. Totodată, Legea permite părților să convină o penalitate mai mare decât prejudiciul real, consacrând principiul libertății contractuale. Astfel, creditorul nu trebuie să dovedească prejudiciul, întrucât el este evaluat anticipat. Totuși, dacă penalitatea devine vădit disproporționată, instanța, la cererea debitorului, poate interveni pentru reducerea acesteia. Această intervenție este o excepție de la principiul libertății contractuale, justificată de echitate și de prevenirea îmbogățirii nejustificate.
53. De asemenea, norma legală de la alin.(5) art. 947 Cod civil consacră aplicarea regulilor generale privind răspunderea contractuală – lipsa vinovăției sau existența unei cauze justificative (forță majoră, faptă a creditorului, imposibilitate fortuită etc.) înlătură obligația de plată a penalității. În acest caz, sarcina probei revine debitorului, care trebuie

să demonstreze că neexecutarea s-a datorat unei cauze obiective, independente de voința sa.

54. În speță, penalitatea a fost stabilită prin contract (pct. 5.8) pentru nerespectarea de către expeditor a termenului de 48 de ore destinat asigurării descărcării mărfii, fiind prevăzută în cuantum de 50 USD pentru fiecare zi de întârziere, cu excluderea zilelor de sărbătoare și a weekendurilor.
55. Din coroborarea probelor administrate rezultă că marfa a fost livrată la destinație la 19 august 2021, moment de la care începe să curgă termenul de 48 de ore acordat expeditorului pentru efectuarea formalităților de descărcare a mărfii. Întrucât aceste operațiuni nu au fost finalizate în termenul contractual, perioada de neexecutare a început să curgă începând cu 23 august 2021.
56. De asemenea, din actele dosarului rezultă că mijlocul de transport a rămas blocat în portul Limassol până la 4 aprilie 2022, când vehiculul a fost restituit transportatorului.
57. Colegiul nu poate reține poziția apelantului că staționarea vehiculului nu a avut loc din cauza „HTL GROUP" S.R.L., întrucât, potrivit comunicărilor electronice și înscrisurilor prezentate, dificultățile privind descărcarea mărfii au fost generate, în principal, de nefinalizarea la timp a formalităților vamale de către expeditorul „HTL GROUP" S.R.L.
58. În acest sens Colegiul civil reține propria conduită a apelantului „HTL GROUP" S.R.L.: (i) solicitarea unei facturi pe numele expeditorului pentru plată directă a feribotului, fără interpunerea transportatorului/șoferului; (ii) lipsa oricărei insistențe ca șoferul să achite această plată și necondiționarea descărcării mărfii de o astfel de plată; (iii) persistența blocajului după ce plata a fost fezabilă pe canalul indicat chiar de expeditor.
59. Mai mult, faptul că staționarea în terminalul vamal Limassol se datorează nefinalizării procedurilor vamale de către expeditor, reflectat în somația transportatorului din 22 septembrie 2021, este coerent cu mesajele anterioare (26–28 august 2021) despre „probleme de devamare".
60. Or, dacă veritabila cauză ar fi fost doar neplata feribotului, factura solicitată de expeditor și achitarea ei directă ar fi fost un remediu suficient și imediat, iar staționarea prelungită până la 4 aprilie 2022 nu ar fi avut justificare.
61. Respectiv, toate acestea conduc la concluzia că impedimentul principal nu a fost neplata feribotului, ci neexecutarea la timp a obligațiilor expeditorului legate de descărcare și formalități vamale, ceea ce atrage aplicarea clauzei penale convenite de părți la pct. 5.8 din Contract.
62. Astfel, Colegiul conchide că apelantul nu a demonstrat existența unei cauze justificative de natură să înlăture răspunderea sa contractuală, în sensul art. 947 alin.(5) Cod civil. Simplele afirmații privind comportamentul pretins abuziv al intimatei nu sunt susținute prin probe obiective, iar susținerile referitoare la lipsa vinei nu pot fi reținute în lipsa unui raport cauzal clar între conduita transportatorului și imposibilitatea de executare a obligațiilor contractuale.
63. Cu privire la cuantumul penalității, Colegiul constată că părțile au convenit expres în pct. 5.8 din Contract asupra modalității de calcul, iar apelantul nu a invocat, în fața primei instanțe, disproporționalitatea acesteia și nici nu a formulat cerere de reducere conform art. 953 alin.(1) Cod civil. Prin urmare, instanța de fond a aplicat corect prevederile contractuale, fără a depăși limitele obligației asumate de debitor.

64. De asemenea, Colegiul notează că o cerere de reducere a penalității nu a fost formulată de apelant/pârât „HTL GROUP” S.R.L. nuci în fața instanței de apel.
65. În atare condiții, Colegiul civil considera că apelantul „HTL GROUP” S.R.L., prin lipsa de acțiune și lipsa de diligență, a contribuit în mare măsură la crearea situației de care se plânge, situație pe care ar fi putut-o evita dacă solicita reducerea penalității ca disproporțională, or, aceasta poate fi redusă numai la cerere.
66. Prin urmare, reținând că hotărârea primei instanțe este conformă probatoriului administrat, cu dispozițiile art. 947 și art. 953 Cod civil, precum și cu prevederile contractuale aplicabile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru consideră că apelul declarat de „HTL GROUP” S.R.L. urmează a fi respins ca nefondat, iar hotărârea instanței de fond – menținută integral.
67. În conformitate cu art. 385 lit. a), art. 389-390, art. 394 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,-

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel declarată de reprezentantul „HTL GROUP” S.R.L., avocatul Macovei Gheorghe.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 19 iunie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de „RANIS-COM” S.A. împotriva „HTL GROUP” S.R.L. cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni din data comunicării deciziei integrale.

Președintele completului Ruxanda Pulbere

Judecători Ala Malîi

Roman Pascari